

Kazimierz Maciąg

Biografistyka i legendy

Tematy i Konteksty nr 1 (6), 402-403

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kazimierz Maciąg

Uniwersytet Rzeszowski

BIOGRAFISTYKA I LEGENDY

W dniach 8–9 kwietnia 2008 roku w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się konferencja naukowa *Między biografią, literaturą i legendą*. Inspiracją dla przeważającej części referatów wygłoszonych podczas tego spotkania było zagadnienie obecne w literaturoznawstwie od lat przynajmniej kilkudziesięciu – refleksja badawcza nad transformacjami oraz interpretacjami i przewartościowaniami, jakim podlega biografia rzeczywistej postaci lub wydarzenia historycznego w dziełach literackich oraz w świadomości kolejnych pokoleń pisarzy i czytelników. Efektem tych zainteresowań jest liczna już – i systematycznie wzbogacana – biblioteka prac dotyczących funkcjonowania różnorodnych mitów, legend i „antylegend” historycznych oraz literackich.

Wprowadzeniem w problematykę konferencji był referat Aliny Kowalczykowej (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk) pt. *Czego się nie umieszcza w legendzie biograficznej?* Większość następnych prelegentów analizowała rozmaite konteksty literatury dziewiętnastowiecznej, a zwłaszcza doby romantycznej. Marek Stanisław (Uniwersytet Rzeszowski) przedstawił kluczowy spór epoki: walkę romantyków z klasykami jako „dzieje pewnej metafory historycznoliterackiej”.

Kilku innych referentów nawiązywało do biografii wielkich twórców kultury dziewiętnastowiecznej. Mieczysław Ingot (Uniwersytet Wrocławski) przedstawił *Literackie stylizacje obrazu miłości w listach Zygmunta Krasińskiego do Delfiny Potockiej*, a Tadeusz Budrewicz (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) omówił *Biografie Kraszewskiego i ich potencjał legendotwórczy*.

Kazimierz Maciąg (Uniwersytet Rzeszowski) przypomniał obecność Fryderyka Chopina w młodopolskiej legendzie literackiej, a Tadeusz Półchłopek (Uniwersytet Rzeszowski) mówił o legendzie Aleksandra Fredry. Uzupełnieniem tematyki romantycznej był referat Michała Zięby (Akademia Pedagogiczna w Krakowie) na temat anegdot związanych z Adamem Mickiewiczem.

O literatach niegdyś popularnych, a dziś nieco zapomnianych mówili Marta Ruszczyńska z Uniwersytetu Zielonogórskiego (*Dominik Magnuszewski w świetle legendy literackiej*) i Mariusz Chrostek (Uniwersytet Rzeszowski), który przedstawił Ewę Felińską, „zapomnianą pisarkę na syberyjskim zesłaniu”. Legenda i antylegenda Henryka Sienkiewicza, „hetmana dusz polskich”, stała się tematem rozważań Tadeusza Bujnickiego (Uniwersytet Jagielloński).

Kilka referatów wiązało się z postaciami mniej znanymi, lecz wyraziście zaznaczonymi w naszej historii: Joanna Rusin (Uniwersytet Rzeszowski) przedstawiła postać jednego z bardziej znanych dowódców z czasów powstania styczniowego, Michała Heydenreicha-Kruka, a Kazimierz Surowiec (Uniwersytet Rzeszowski) przypomniał bohaterskiego legionistę związanego z Rzeszowszczyzną Leopolda Lisa-Kulę. Dopelnieniem tematyki konferencji były referaty Czesława Kłaka (Uniwersytet Rzeszowski) na temat *narracji Marty Wyki* oraz Elżbiety Mazur (Uniwersytet Rzeszowski) *Uwagi o biografii Zbigniewa Bieńkowskiego*.

Konferencji towarzyszył wykład przygotowany specjalnie pod kątem realizowanego na rzeszowskiej polonistyce przedmiotu: literatura pośród sztuk. W tej części sympozjum Alina Kowalczykowa przedstawiła interpretacje plastycznych konterfektów własnych (*Znaczenie autoportretu. Element skandalu* oraz *Autoportrety kobiet. Autoportret rysunkowy*).

Literaturoznawcy biorący udział w rzeszowskim spotkaniu – w większości od lat zajmujący się problematyką legend i biografistyką – należą do różnych pokoleń i reprezentują rozmaite metodologie badawcze. Tom materiałów pokonferencyjnych spotka się z pewnością z zainteresowaniem czytelników, a także stanie się inspiracją do kolejnych badań nad tematyką z pogranicza biografii, literatury oraz legendy.